

ماده ۷۳. به بیمه شده‌ای که در اثر حادثه ناشی از کار بین سی و سه تا شصت و شش درصد توانایی کار خود را از دست داده باشد مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار پرداخت خواهد شد. میزان مستمری عبارت است از حاصل ضرب درصد از کارافتادگی در مبلغ مستمری از کارافتادگی کلی استحقاقی که طبق ماده ۷۲ این قانون تعیین می‌گردد.^۱

ماده ۷۴. بیمه شده‌ای که در اثر حادثه ناشی از کار بین ده تا سی و سه درصد توانایی کار خود را از دست داده باشد استحقاق دریافت غرامت نقص عضو را خواهد داشت میزان این غرامت عبارت است از سی و شش برابر مستمری استحقاقی مقرر در ماده ۷۲ این قانون ضربدر درصد از کارافتادگی.

ماده ۷۵. بیمه شده‌ای که ظرف ده سال قبل از وقوع حادثه غیرناشی از کار یا ابتلا به بیماری، حداقل حق بیمه یک سال کار را که متضمن حق بیمه نود روز کار ظرف یک سال قبل از وقوع حادثه یا بیماری منجر به از کارافتادگی باشد پرداخت نموده باشد در صورت از کارافتادگی کلی حق استفاده از مستمری از کارافتادگی کلی غیرناشی از کار ماهانه را خواهد داشت.^۲

تبصره محاسبه متوسط دستمزد و مستمری از کارافتادگی موضوع ماده فوق به ترتیب مقرر در ماده ۷۲ این قانون و تبصره ۲ آن صورت خواهد گرفت.

فصل هفتم: بازنیستگی^۳

۱. با رعایت قانون راجع به افزایش مستمری دریافت کنندگان مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار مصوب ۱۰/۱۵ ماده ۳۶/۱، در منظمه قانون مصوب ۱۳۴۵ ماده ۷۲ ذکر گردیده که ماده ۷۲ صحیح است.

۲. نک: دادنامه شماره ۶۱ مورخ ۷۷/۲/۲۲ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص مقام تشخیص شروع و نوع بیماری بیمه شده جهت اجرای ماده ۷۲ قانون تأمین اجتماعی و اعیان ظرف کمیسون پزشکی درخصوص بیماری و نوع و تاریخ آن و دادنامه شماره ۷۹ مورخ ۱۳۸۵/۲/۱۷ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص حذف قید تاریخ در دادنامه شماره ۶۱ مورخ ۷۷/۲/۲۳ بیان عدالت اداری.

۳. در مطالعه مقررات این فصل توجه به مقررات ذیل نیز لازم است: لایحه قانونی نحوه انتقال کسور بازنیستگی کارکنان سازمان ارزی امنی ایران به سازمان تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۸/۹/۲۷

قانون نحوه بازنیستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحملی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان اور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ و آینینه اجرایی آن مصوب ۱۳۸۵/۸/۲۰ قانون برقراری حقوق وظیفه یا مستمری بازماندگان آن دسته از مهاجران و کسانی که به مناطق جنگی مراجعت نموده و به علت برخورد با مواد منفجره علول با فوت می‌شوند مصوب ۱۳۷۲/۶/۹ و آینینه اجرایی آن مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۲۰ ماده ۶ قانون تسهیلات استخداماً و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۴/۴/۲۱ قانون اعطای تسهیلات مربوط به آزادگان به آن دسته از افراد که تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی حکومیت سیاسی داشته‌اند مصوب ۷۷/۲/۲۰ قانون نحوه تأثیر سایقه منتقله به سازمان تأمین اجتماعی برای استفاده از مزایای مقرر در قانون تأمین اجتماعی مصوب تیرماه ۱۳۵۴ و قانون ۱۳۸۰/۲/۲۶ مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۷ قانون بیمه بازنیستگی، فوت و از کارافتادگی بازندگان قالی، قالیچه، گلیم و زیلو مصوب ۱۳۷۶/۹/۱۱ قانون اصلاح پارهای از مقررات مربوط به بازنیستگی بلوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان مصوب ۱۳۷۹/۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی - قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جبار از کارافتاده و مفقودان از انقلاب اسلامی و جنگ تحملی مصوب ۱۳۷۲/۶/۲۰ قانون اصلاح تصره ۶ قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید... مصوب ۱۳۷۲/۶/۳۰ ماده ۱۴، ۲۱، ۲۲، ۳۱ و ۷۴ و قانون ۱۳۶۹/۸/۲۹ کار - قانون نحوه تعدیل بیرونی اسنای دستگاههای دولتی مصوب ۱۳۶۶/۱۰/۲۷ مجلس شورای اسلامی (مواد ۱۰، ۱۱، ۱۲) - قانون اصلاح مقررات بازنیستگی و وظیفه قانون استخدام

ماده ۷۶. مشمولین این قانون در صورت حایز بودن شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت.^۱

۱. حداقل ده سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته باشند. (حداقل حق بیمه مقرر در این ماده تعییر کرده است. نگاه کنید به جزء ۳ بند ب قانون اصلاح تبصره دو همین ماده).

۲. سن مرد به شصت سال تمام و سن زن به پنجاه و پنج سال تمام رسیده باشد. تبصره ۱- کسانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند.^۲

تبصره ۲- (الف) کارهای سخت و زیان‌آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار، غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال

کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی - قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) بعد از ورود به کشور مصوب (۱۳۶۸/۹/۱۳) ماده ۱۳، ۱۴، ۲۰، ۲۶- قانون اصلاح بند «» تصره ۱ ماده (۲) قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری، مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۶۸ ساده ۲۵ قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی مصوب ۶۷/۳/۵ و اصلاحات سال ۱۳۸۷/۱۰/۱ ماده ۱۰ قانون تنظیم پنشی از مقررات تسهیل و نوسازی صنایع کشور مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ با اصلاحات بعدی.

۱. قانون استفساریه اصلاحیه تصره (۲) (الحقیقی به ماده ۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰ موضوع استفساریه: ماده واحد - آیا کارگران شاغل در مناطق سخت و زیان‌آور - مدخل سلامت «مناطق بد آب و هوا» که به طور فعلی در این قبیل مشاغل کار می‌کنند، نظر کارگران نی بر - کورپس خانه‌ها، کارگران فصلی کارخانجای قند یا سایر موادغذایی و ان دسته از کارگرانی که بدون میل و اراده موقتاً کار خود را از دست می‌دهند و لیکن در ادامه کار، در همان کارگاه یا کارگاه‌های مشابه شاغل در مشاغل سخت و زیان‌آور می‌شوند با وجودقطعه فعلی یا موقت مشمول مزایای تصره (۲) (الحقیقی به ماده ۷۶) قانون تأمین اجتماعی می‌گردد یا خیر؟ نظر مجلس نیل، مشمول مزایای تصره (۲) (الحقیقی به ماده ۷۶) قانون تأمین اجتماعی می‌شوند. قانون فوق مشتمل بر ماده واحد در جلسه علیه روز یکشنبه مورخ بیستم فوریه ماه پیکره‌روصده‌نشادو پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۵/۲/۶ به تأیید شورای نگهبان رسید.

۲. این تصره با قانون اصلاح ماده ۷۶ و تصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی... مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ اصلاح شده است. من ساقی عربت بود از: «بصیره ۵ در مورد افرادی که قبیل از تقاضای بازنشستگی حداقل مدت بیست سال متواتی یا بیست و پنج سال متناوب در مناطق بد آب و هوا کار کردند و یا انکه به کارهای سخت و مدخل سلامتی (زیان‌آور) اشتغال داشتند این بازنشستگی پنجاه و پنج سال تمام زیان‌آور بود. کسانی که سی سال تمام کار کرده و حق بیمه مقرر را به سازمان پرداخته باشند در صورت داشتن پنجاه و پنج سال تمام می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی کنند. مناطق بد آب و هوا و کارهای زیان‌آور به موجب این نامه مربوط مصوب هیئت وزیران تعیین خواهد شد.» نک: «دانایمه شماره ۴۶۳ الی ۷۰۳ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۳ هیئت عمومی دیوان عدالت موضوع ابطال بند ۵ ماده ۱۴ تصویب‌نامه مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷ اهیئت وزیران درخصوص تقاضای مستمری بازنشستگی در کارهای سخت و زیان‌آور، قانون الحقیقی تصره ۲ به ماده ۱۴ قانون کار مصوب ۱۳۸۳/۱۱/۶ مقرر می‌دارد «آن دسته از بیمه‌شدگانی که مشمول اصلاحیه تصره (۲) ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام هستند به شرط آنکه خدمت نظام وظیفه خود را در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل طی نموده یا حضور داوطلبانه در جبهه داشته باشند و سوابق خدمتی آنان جزو کارهای سخت و زیان‌آور محسوب می‌شود نیز نک: به این نامه اجرایی این قانون مصوب ۱۳۴۴/۴/۸ نیز دانایمه‌های هیئت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۵۵۷ مورخ ۱۳۸۵/۸/۷ درخصوص ابطال بخشمame کارهای سخت و زیان‌آور، شماره ۶۱ مورخ ۷۷/۳/۲۳ درخصوص مقام تشخیص شروع و نوع بیماری بهم شده جهت اجرای ماده ۷۵ قانون تأمین اجتماعی و اعتبار نظر کمیسیون پزشکی درخصوص بیماری و نوع و تاریخ آن. شماره ۷۹ مورخ ۱۳۸۵/۷/۱۷ درخصوص مخفف قید تاریخ در دانایمه شماره ۶۱ مورخ ۷۷/۳/۲۲ شماره ۷۹ مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۳ درخصوص تعیین تاریخ شروع از کارافتادگی، شماره ۲۶۷ مورخ ۱۳۶۸/۴/۱۳.

کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت‌های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن بوده و بتوان با بکارگیری تمهیدات فنی، مهندسی، بهداشتی و اینمنی وغیره صفت سخت و زیان‌آور بودن را از آن مشاغل کاهش یا حذف نمود.^۱

۱. کارفرمایان کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی که تمام یا برخی از مشاغل آنها حسب تشخیص مراجع ذیربطر سخت و زیان‌آور اعلام گردیده یا خواهند گردید، مکلفند ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به اینمن سازی عوامل شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیننامه‌های مربوطه و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام نمایند.
۲. کارفرمایان کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی مکلفند قبل از ارجاع کارهای سخت و زیان‌آور به بیمه‌شدگان، ضمن انجام معاینات پزشکی آنان از لحاظ قابلیت و استعداد جسمانی مناسب با نوع کارهای رجوع داده شده (موضوع ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی)، نسبت به انجام معاینات دوره‌ای آنان که حداقل در هر سال نباید کمتر از یک بار باشد، نیز به منظور آگاهی از روند سلامتی و تشخیص به هنگام بیماری و پیشگیری از فرسایش جسمی و روحی اقدام نمایند، وزارت‌خانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی مکلفند تمهیدات لازم را در انجام این بند توسط کارفرمایان اعمال نمایند.

(ب) حمایت‌ها

۱. افرادی که حداقل بیست سال متولی و بیست و پنج سال متنابع در کارهای سخت و زیان‌آور (محل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد. تفسیر جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۹

موضوع استفساریه: آیا مطابق جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۹ / ۱۱ / ۳۰ سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور به هر میزان، قبل یا بعد از اشتغال در مشاغل عادی به ازاء هر سال سابقه یک و نیم (۱/۵) سال محاسبه خواهد شد؟

نظر مجلس: بلی، سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور به هر میزان، قبل یا بعد از اشتغال در مشاغل عادی به ازاء هر سال سابقه، یک و نیم (۱/۵) سال محاسبه خواهد شد.

تفسیر فوق در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و نهم شهریور ماه یکهزار و سیصد و نود مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۶/۷/۱۳۹۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

۱. نک: دادنامه شماره ۱۳۸۳/۹/۷۹ مورخ ۴۷۵ الی ۴۸۰ هیئت عمومی دیوان عدالت درخصوص اینکه تطهیل و اتحال کارگاه طبیعت و ماهیت کارهای سخت و زیان‌آور انجام شده در زمان دایر بودن کارگاه را منتفی نمی‌سازد، نیز نک: آیننامه کارهای سخت و زیان‌آور موضوع ماده ۵۲ قانون کار مصوب ۱۳۷۱/۹/۲۹ مصوب وزرای کار و امور اجتماعی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی.

قانون تفسیر جزء (۱) بند(ب) تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی

موضوع استفساریه:

آیا مراد قانونگذار از عبارت «فرادی که حداقل بیست سال متولی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان‌آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند» در جزء (۱) بند (ب) اصلاحیه تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۳۰/۱۱/۱۳۷۹ مجلس شورای اسلامی داشتن حداقل ۳۰۰ روز اشتغال در یک یا چند شغل زیان‌آور در یک یا چند کارگاه است؟

پاسخ مجلس:

بلی، توالی اشتغال به قوت خود باقی است.

تفسیر فوق در جلسه علنی روز سهشنبه مورخ سوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و دو مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۲/۲/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسید.

۲. در صورتی که بیمه‌شدگان موضوع این تبصره قبل از رسیدن به ساقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور گرددند با تأیید کمیسیون‌های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی) با هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این تبصره برخوردار خواهند شد.

۳. درمورد سایر بیمه‌شدگان حداقل سابقه پرداخت حق بیمه برای استفاده از مستمری بازنشستگی از تاریخ تصویب این قانون هر سال یک سال افزایش خواهد یافت تا آنکه این حداقل به بیست سال تمام برسد.

۴. از تاریخ تصویب این قانون جهت مشمولان این تبصره، چهاردرصد (۴٪) به نزد حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افروزه خواهد شد که آن هم در صورت تقاضای مشمولان قانون، به طور یکجا یا به طور اقساطی توسط کارفرمایان پرداخت خواهد شد.

۵. تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور و نحوه احراز توالی و تناوب اشتغال، نحوه تشخیص فرسایش جسمی و روحی و سایر موارد مطروحة در این تبصره به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف مدت چهار ماه توسط سازمان تأمین اجتماعی و وزارت‌خانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.^۱

۶. بیمه‌شدگانی که دارای سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور به تاریخ قبل از تاریخ تصویب این قانون باشند می‌توانند با استفاده از مزایای این قانون درخواست بازنشستگی نمایند در این صورت با احراز شرایط توسط بیمه شده، کارفرمایان مربوطه مکلفند حق بیمه مربوطه و میزان مستمری برقراری را تا احراز شرایط مندرج در تبصره (۲) همچنین چهاردرصد (۴٪) میزان مستمری برقراری نسبت به سنتوات قبل از تصویب این قانون را یکجا به سازمان تأمین اجتماعی

۱. آیین‌نامه مذکور در تاریخ ۱۳۸۰/۱۲/۲۲ به تصویب هیئت وزیران رسیده بود که با تصویب آیین‌نامه جدید مصوب مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۲۶ هم‌اکنون آیین‌نامه آخرین ذکر مجری است.

پرداخت نمایند.^۱

تبصره ۳- بیمه‌شدگانی که دارای ۳۵ سال تمام سالقه پرداخت حق بیمه باشند می‌توانند بدون درنظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون تقاضای بازنشستگی نمایند.^۲

تبصره ۴- زنان کارگر با داشتن (۲۰) سال سابقه کار و (۴۲) سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با (۲۰) روز حقوق می‌توانند بازنشسته شوند.^۳

ماده ۷۷. میزان مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی ام متوسط مزد یا حقوق بیمه شده ضریب سنتوایت پرداخت حق بیمه، مشروط بر آنکه از سی و پنج

سی ام (۳۵) متوسط مزد یا حقوق تجاوز ننماید.^۴

تبصره. متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری بازنشستگی عبارت است از مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که براساس آن حق بیمه پرداخت گردیده ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر بیست و چهار.^۵

ماده ۷۸. کارفرما می‌تواند بازنشستگی بیمه‌شدگانی را که حداقل پنج سال پس از رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون به کار خود ادامه داده‌اند از سازمان تقاضا نماید.

تبصره. سازمان تأمین اجتماعی موظف است با درخواست کارفرمایان واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری، بیمه‌شدگانی را که حایز شرایط مقرر در ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ باشند بازنشسته نماید. چگونگی تأمین منابع مربوط به هزینه‌های احتمالی ناشی از اجرای این تبصره به تصویب دولت خواهد رسید.^۶

ماده ۷۹. در مورد مستخدمین شرکت‌های دولتی که به موجب قانون اکثربت سهام

۱. به موجب قانون اصلاح موارد ۷۷ و ۷۸ و تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی ... مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶

۲. اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح موارد ۷۷ و ۷۸ و ... اصلاح شده است و متن قبلی آن چنین بود: «تبصره ۲- افرادی که حداقل ۲۰ سال متواال و ۵ سال متنابع در مناطق بد آب و هوا کار کرده و یا آنکه به کارهای سخت و زیان‌آور (محل سلامتی) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. مناطق بد آب و هوا و کارهای سخت و زیان‌آور به موجب این نامه مربوطه خواهد بود. افزایش هزینه ناشی از این تبصره از کاهش هزینه سازمان ناشی از اجراء تبصره ۱ همین ماده تأمین خواهد شد».

۳. اصلاحی حسب قانون اصلاح موارد ۷۷ و ۷۸ و تبصره ۷۶ قانون تأمین اجتماعی ... مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶

۴. این ماده حسب قانون اصلاح موارد ۷۷ و ۷۸ و تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ تغییر کرده است. متن قدیم آن عبارت بود از: «میزان مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی و پنج متوسط مزد یا حقوق بیمه شده ضرب در سنتوایت پرداخت حق بیمه مشروط بر آنکه از صدرصد متوسط مزد یا حقوق تجاوز ننماید». نیز نک: بند ب ماده ۳۹ قانون برنامه سوم توسعه ایند (ح) ماده ۹۶ قانون برنامه چهارم توسعه مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱ و ماده ۳۱ قانون برنامه پنجم توسعه مصوب سال ۱۳۸۹

۵. این تبصره به موجب قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی ج ۱۱ مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ اضافه شده است، نک: دادنامه شماره ۳۰ مورخ ۱۳۷۸/۸/۲۳ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری.